

Asia: VN/26111/2023

Tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistuksen koordinaatioryhmän väliraportti

TIETOSUOJAN YLEISSÄÄDÖKSET (EU:n yleinen tietosuoja-asetus ja tietosuojalaki)

Onko tietosuojan yleissäädösten yleisen tietosuoja-asetuksen tai tietosuojalain soveltamiseen koettu liittyvän haasteita tai epäselvyyksiä, jotka voisivat vaikeuttaa julkisen palvelun järjestämistä?

-

Jos on, minkälaisista haasteista tai epäselvyyksistä on tarkalleen ottaen kyse?

-

Onko jonkin yleisen tietosuoja-asetuksen tai tietosuojalain säännöksen havaittu estävän viranomaisen tiedon liikkumisen tai julkisen palvelun järjestämisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Onko tietosuojan yleissäädösten havaittu estävän tai rajoittavan tiedon tai henkilötietojen hyödyntämistä tai käsittelyä tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Jos on, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät tai rajoittavat tiedon käsittelyä?

-

VIRANOMAISTEN HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYÄ KOSKEVA KANSALLINEN ERITYISSÄÄNTELY

Onko kansalliseen erityissääntelyyn, jossa on kyse viranomaisten suorittamasta henkilötietojen käsittelystä (mukaan lukien henkilötietojen luovuttamisesta), koettu liittyvän haasteita tai epäselvyyksiä?

-

Jos on, minkälaisista haasteista ja epäselvyyksistä on tarkalleen ottaen kyse?

-

Onko kansallisen erityislainsäädännön henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten havaittu estävän tietojenvaihdon sellaisten viranomaisten (tai julkista hallintotehtävää hoitavien) välillä, jotka tarvitsevat tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamista tai julkisen palvelun tarjoamista varten?

-

Jos on, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät viranomaisten välistä tietojenvaihtoa?

-

Onko kansallisessa erityislainsäädännössä tunnistettu muita esteitä julkisen palvelun tarkoituksenmukaiselle järjestämiselle?

-

Jos kyllä, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät julkisen palvelun tarkoituksenmukaista järjestämistä?

YLEISEN TIETOSUOJA-ASETUKSEN SALLIMAN KANSALLISEN SÄÄNTELYLIKKUMAVARAN KÄYTTÖ

-

Onko yleisen tietosuoja-asetuksen sallimaa kansallista sääntelyliikkumavaraa käytetty tarkoituksenmukaisella tavalla viranomaisen tiedon liikkumisen tai julkisen palvelun järjestämisen näkökulmasta?

-

Jos ei, tulisiko kansallista sääntelyliikkumavaraa käyttää enemmän?
Jos kyllä, miltä osin ja miten liikkumavaraa tulisi käyttää nykyistä enemmän julkisen palvelun järjestämisen näkökulmasta?

-

Puuttuuko kansallisesta erityislainsäädännöstä säännöksiä, jotka mahdollistaisivat viranomaisten välisen tiedon liikkumisen siten, että julkinen palvelu voitaisiin järjestää tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos kyllä, mistä puutteesta ja palvelusta on tarkalleen ottaen kyse?

-

Onko kansallisessa erityislainsäädännössä käytetty sääntelyliikkumavaraa tarpeettomasti? Jos on, miltä osin ja mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse?

YLEISET KOMMENTIT

-

Puuttuuko väliraportin liitteestä 1 lakeja, joita olisi hyvä arvioida kokonaisuudistuksen yhteydessä?

Muut kommentit

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoja tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistuksen koordinaatioryhmän väliraporttiin liittyvistä lainsäädäntöä koskevista kysymyksistä. Lainsäädännön

kartoitus ja arviointi on rajattu koskemaan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan kuuluvaa lainsäädäntöä, joka voi vaikuttaa julkisten palveluiden digitalisointiin. Näin ollen arvioinnin näkökulma rajaa ulkopuolelle rikosasioiden tietosuojalain, joka on Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan kannalta keskeinen.

Rikosseuraamuslaitoksessa EU:n yleinen tietosuoja-asetus tulee kuitenkin sovellettavaksi mm. virkamiesten ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen opiskelijoiden henkilötietojen käsittelyssä. Rikosseuraamuslaitos on tunnistanut henkilöstöasioiden osalta ongelman virkamiesten asioiden tiedonkulussa työnantajan ja työterveyspalveluista vastaavan organisaation välillä. Esimerkiksi lakisääteisissä terveystarkastuksissa käymisestä ei voida luovuttaa työterveydestä tietoa Rikosseuraamuslaitokselle, vaikka työterveydessä paras tieto ajantasaisesta tilanteesta onkin. Toinen asia on sairauslomatodistusten käsittely niiden sairauslomien osalta, joista työnantaja on oikeutettu Kelan sairauspäivärahaan, jossa sairauslomatodistusten välittäminen työterveyspalveluilta Kelalle ei onnistu. Tällöin sairauslomatodistusta joudutaan käsittelemään viraston sisällä, mikä ei virkamiehen tietosuojan näkökulmasta liene paras vaihtoehto.

Väliraportin mukaan osa kuultavista organisaatioista nosti ongelmana esiin sen, ettei viranomaisen oikeudesta saada ja luovuttaa tietoja ole aina säädetty riittävän täsmällisesti, ja että kyse voi olla mm. siitä, ettei lainsäätämismuutoksissa ole tunnistettu, että viranomaiset tarvitsisivat tietoja myös muiden lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseen. Rikosseuraamuslaitos nostaa omasta toimintakontekstistaan esimerkkinä tästä vankien asioinnin Kelassa. Kela tarvitsisi tiedonsaantioikeuden neuvontatehtäviensä hoitamiseksi, mutta taas Rikosseuraamuslaitos ei voi suostumusperusteisesti luovuttaa tietoja vangin yleistilanteesta.

Kuten todettua, Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan kannalta merkittävä on rikosasioiden tietosuojalaki, jonka osalta olemassa on samanlaisia ongelmia esimerkiksi pilvipalveluiden käyttömahdollisuuksien osalta, kuin väliraportissa on yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalalta nyt esitetty. Pilvipalvelun käyttäminen muodostuisi rikosasioiden tietosuojalain vastaiseksi, mikäli palvelun kautta siirtyisi säännönmukaisesti tietoa kolmansiiin maihin, eli näin ollen käytettävien pilvipalveluiden tulisi olla eurooppalaisia. Pilvipalveluiden tehokkaan hyödyntämisen mahdollistaminen vaatii kuitenkin rikosasioiden tietosuojalain taustalla olevan direktiivin muuttamisen, eikä ratkaisu löytyne kansallista lainsäädäntöä muuttamalla.

Lokasaari Heidi
Rikosseuraamuslaitos